

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet“ hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6–8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Pünkösd.

Székelyudvarhely, május 29.

A pünkösd a lelki megerősödés ünnepe. A szentírás a hazudni nem tudó és nem akaró történetíró egyszerűségével írja le az első pünkösd megható ünnepeletét, a mikor az összegyűlt apostolokra tüzes nyelvek szállottak alá s ők minden nyelveken hirdetni kezdték a Megfeszítettnek igazságát. Mi lett ennek az első pünkösdnek következtése? Semmi egyéb, mint a világ megújódása, Krisztus tanítása, az evangélium örök igazságai tizenkét egyszerű halászembernek a vállán eljutnak a világ minden részébe. Hasztalan a hatalmasok minden dacos ellenkezése. Vadállatok dühe, éheztetés, kizsárolás, hadseregek fegyveres ereje az igazságot meg nem ölhetik. Mert az igazság, a melyet szeretet hirdet, utat talál a szívekhez s meghódítja azokat. A cirkuszok véres homokjából, máglyák romjából, mély börtönök fenekéből csak újra s mindig hatalmasabban kihajt, hogy égre törve lomb-sátora alatt pihenőt nyújtson az Istentszeretők, a boldogság után epedők millióinak.

Nagyra van a világ és erősen dicsekszik a tudomány, a művelődés és humanizmus terén elért óriási eredményekkel. Jól teszi, jogosan teszi. De higgyétek el, hogy nem dicsekedhetnek, ha az az első pünkösd el nem érkezett s azon ama tüzes nyelvek a lelkekre nem szállottak volna. Az evangélium igazságai nélkül s ama szeretet nélkül, mely őket hirdette, ma is a sötétben botorkálnánk, mint a hogy ott tévelyegnek azok, a kik az evangéliumot nem ismerik.

Árpád nemzete is elsorvad, elveszett volna, ha nem kapja és el nem fogadja az első pünkösdnek égi ajándékait. Ezekben erősödött meg a lelke úgy, hogy ezer ellen között, évszázadok viharai után is életben maradt s egyik legvittezebb, leglovagiasabb, legműveltebb nemzete lett a nagy világnak.

És miért ne maradhatna az továbbra is? . . .

Sokat hibázott ugyan. Testébe sokat felvett a nyugati nemzetek laza erkölceinek kóranyagából. Fiainak régi ereje, őseitől öröklött nemes vonásai veszendőben. Honszeretet, hitbeli buzgóság, becsület kötelei meglazultak. Ezeken meg ezeken hagyják el az ősök szent földjét s mennek a messze idegenbe. A kik meg itthon maradnak, sokszor az egymáshoz való szeretetlenség karjain gyöngülnek s idegen, lélek- és nemzetrontó balga eszmék rabjaivá szegődnek. A rossz nevelés folytán léhaság, könnyüvérség öldösi el lassan az ifjuság szívéből a nagy és szent eszmék iránt való lelkesedést . . . Pusztulás, gyöngülés mindenfelé . . .

Ha valaha, most van igazán szüksége a lelki megújódás, a lelki megerősödés kegyelmére. Tüzes nyelvekre van szükség s az igazság és szeretet öfeláldozó apostolaira, a kik család-

ban és iskolában, társadalomban és politikában új életre keltség a hazamentő és hazafentartó erények hervadó virágait.

Igazságnak és szeretetnek, lelki megerősödésnek szent ünnepe, pünkösd! Ne vond meg áldásaidat e nemzet gyermekeitől! — ml —

Megyei szegényalap.

Székelyudvarhely, május 27.

Széles ez országban legrendezetlenebb ügy a szegények ügye. És széles ez országban még a leggazdagabb vidékeken is felsajog annak a tudata, hogy szűkölködő és nyomorgó embertársaink sorsán valami intézményes segítséggel kell könnyíteni. Mert a mai állapotok szerint szegény szegények ellátója csak az esetleges könyörület, a társadalomnak néha-néha fölérző jótékonyága, s a templomok áhitatából összegyűlt fillérek összege. Egyedül a szegények gyógyítható betegségeinek ingyenes gyógykezelését biztosítja az országos betegápolási pénzalap, de a munkaképtelen, nyomorék és gyógyíthatatlan szegények egész életéről már nincs ilyen szervezett gondoskodás.

Ami az egész országban ilyen sajnálatos hiányosság, azt a mi megyénk még fokozottabban érzi. A községi törvény ugyan hatósági munkává tette a szegényügy ellátását, s a községek és városok közigazgatási teendői közé sorozta ezt, de a hatóságok mégis kötött kézzel állanak egy-egy rájuk szoruló szegény mellett. Nincs mód az anyagiakban, hogy segítség felől rendelkezessenek. A legkínzóbb szociális probléma tehát itt nálunk is megoldatlanul marad, mert amit az egyes községek a maguk apró szegényalapjaiból adhatnak, azzal szinte semmit sem enyhül a rájuk szoruló koldus-szegénység.

Udvarhelymegye közönsége nemcsak érezte ezt a fájó szükségét, de régóta gondolkozott is róla, hogy mint lehetne rajta valami folytonosabb erejű, hathatósabb és egyetemesebb intézkedéssel segíteni. Ugy jöttek rá még ezelőtt 10 évvel a megyei szegényház gondolatára, melyet a megyebeli községek szegényalapjainak egyesítésével gondoltak létre hozhatónak. A szegényalapok azonban többi közt a Székelyegyleti Takarékpénztár bukása miatt is lényegesen megcsönkultak, s mai napig is összeségükben csak 100 ezer koronányi értékre mennek. Ennyiből szegényházat, egy egész megyének valót, még nem lehet építeni. De hát még a ház építésen felül mennyi költség kell a ház fenntartására, a ház lakóinak ellátására, s egyszóval a megye szegényügyének teljes rendezésére? Kell ahhoz a 100 koronás egyesített tőkéhez még legalább ötször annyi, s még ez a tőke is csak úgy teljesítheti kellően a hivatását, ha évenként a kamatokon kívül még más, állandó természetű járuléka is vannak.

Szinte kilátástalan távlatba nézünk, ha ezeket mind elgondoljuk. Szinte elképzelhetetlen, hogy mi félmilliósi tőkét tudjunk összegyűjteni, aminek csak annyi hasznát vegyük, hogy könyvet töröljünk vele, s kétségbeesett kenyérgondokát oszlassunk széjjel. Nem praktikus cél ez,

nincs üzleti haszna; hát hogyan ölünk el ennyi vagyonrészt ilyen jövedelmetlenségbe? S mégis, mégis össze lehetne gyűjteni azt a tőkét minden különösebb megerőltetés nélkül.

A kilátástalanság is, az impraktikusság emlegetése is rögtön megszűnik, ha utána számítunk, hogy a megye lakossága rendszertelenül, hatástalanul mennyit költekezik jótékonyág címén. Ne számítsuk azt, hogy jótékonyág okából mulatságokra mennyit ad; csak úgy nagyjában azt állapítsuk meg, hogy tisztán jótékonyági célokra mennyit fordít? A megye 120 ezer lakosából csak 60 ezeret vegyünk ilyen adakozónak, s azok közül is egy-egy ember adakozásának évi összegét csak 5 koronára tegyük átlagosan. Akkor is 300 ezer koronát kapunk. Vajjon ha csak ez az összeg is mind egy tőkeközpontba gyűlne össze, s ott az egyes községek szegényeinek pénzbeli igénye szerint abból az egyes községeknek csak 200 ezeret felosztanának, s a megmaradt 100 ezeret pedig további tőkeképzésre fordítanák, nem összejönne-e 5 esztendő alatt a félmilliósi tőke? No lám, hogy könnyen összejöhetne! Öt esztendő múlván pedig ugyanilyen methodussal nem lehetne-e a megye jótékonyágát úgy szervezni, hogy egyetlen hatalmas pénzalap felé irányuljon mindenkinek az adakozó hajlama, s így az alamizna fillérekből ne csak a nyomorék, a munkaképtelen szegényeket tudják segíteni, hanem a megyére ráharamló szociális feladatokat is tudjuk teljesíteni? Bizony ezt meg lehetne csinálni.

Csak a szervezés a fő dolog; az egy központ felé való megszokás beidegzése. Ha van egy multság, ám fordítsák annak a felejtővelmét külön jótékonykodásra, de másik felét adják alapítványként a megye közös szegényalapjába. Ha vannak jótékony egyletek és intézmények, ám adják oda felegyűjtésüket momentán hatásu alamizsnákra, de másik felét juttassák el az állandó jötevéssé lehetőségébe. Ne csak egy könnyet igyekezzenek letörölni, hanem minden könnyet.

És legfőképpen az a gondolat uralkodjék a jótékonyág ilyen szerveződésében, hogy legalább amíg összegyűl a megye minden szegényét eltartó házhoz a szükséges alaptőke, addig az idegenbe való adakozásoktól tartózkodjunk. Előbb a magunk portáján illik rendbe hoznunk a szegénységet, s azután mehetünk csak tovább, távolabbról hangzó panaszok enyhítésére. Nem önzés ez, hanem hathatós példaadás, hogy másutt is hogyan kell megküzdeni a nyomor lebirásával. És nem is lokálpatriotizmus, kicsinyes helyheztapadás ez, hanem országos értékű magatartás. Mert ha egy országos gyűjtésre innen kifolyik 1000 koronánk, az abban az országos összegben csak

elenyészik, nekünk pedig ennyi összegért egynehány szegényt el lehetne tartani. Így tehát innen vontunk el hathatós segítséget, hogy abból csak elenyésző segítség legyen. Ha a magunk szegényügyét támogattuk volna vele, akkor az ország egy sejtjében, a mi megyénkben, teremtettünk volna nyugodtabb állapotokat; míg így, hogy kiküldtük magunktól, sehol az országban számottevő eredményt nem produkáltunk.

Értsük meg ezt és szervezzük jótékonyaságunkat. Álljanak a szervezés élére a hatóságok, a tekintélyek, a város és a falu vezetői, a társadalmi egyletek, s mindenki már, akinek csak egy emberre is van hatása. Szervezzük meg a megye központi szegényalapját, hogy végleg rendbehozzuk a mi szegényeink ügyét.

Pünkösöd ünnepe van. Az első pünkösdön egyszerű szavakkal sok nemzetbeli ember lelkét felvilágosíták vala és meggyőződésre ragadták az apostolok. Mi is egyszerű ígéret hirdettünk, egyszerű eszméket, melyek a jótékonyaság eddigi kereteiben is végbevihetőek, s mégis hatalmas eredményekre vezetnek. Bár meggyőződésre ragadhatnánk ez egyszerűségek iránt mi is mindenkit! Akkor hamar elérhetnők, hogy piros pünkösöd idején ne legyen nálunk sápadt bánat a szegénység miatt...

BELFÖLD.

Az új földadó.

— A gazdaközönség sérelme. —

Székelyudvarhely, május 27.

A pénzügyminiszteriumban az elkövetkezendő kataszteri munkálatok végzésére hivatott tisztviselők kinevezése van soron és ezért nagy a bucsujárás a pénzügyminiszteriumban. A kérvényekre ragasztott bélyegek felette szép összeget jövedelmeznek az államnak. Kitelik belőle egy két hivatalnok évi fizetése. Érdemes volna ezt a szomorú jelenséget, társadalmunknak ezt a nagy betegségeit, a hivatalvadászt, hosszabban szóvá tenni. De ennél komolyabb dologról van most szó.

Ismeretes dolog, hogy a közadózásról szóló új törvény szerint a kontingentált földadó jövedelem új alapokon, a kiigazított kataszteri jövedelem alapján fog kivittetni. Megjegyezzük, hogy a kontingentált földadó a multhoz képest nem változik. Az államnak a földre eddig kirovott 74 millió koronája azután is terheli fogja a birtokos osztályt. Tudjuk, hogy a parlamenti tárgyalásokon a pénzügyminiszter kijelentette, hogy a katasztert revízió alá véteti s azt hiszi, hogy mivel a revízió a művelési ágakban beállott differenzia következtében más és fejlődtebb állapotokat talál, a földadó leszállított kulcsa következtében beálló mintegy 11 millió korona adóhiány a revízió következtében meg fog térülni. Ebből a gazdák a következő konkluzióra juthatnak: igaz ugyan, hogy a földadó kisebb lesz, vagyis 25%-ról 20%-ra apasztották az új adótörvényben a tiszta kataszteri jövedelem után a kiróható földadót. De ebben nem sok köszönet lesz. Mert ha megmarad az edigi kontingentált földadó: vagyis a 72 millió korona, — akkor ezt a kontingenst mégis a gazdák fogják végeredményben fizetni. Csak az a kérdés, hogy kik? És erre majd csak a megejtendő kataszteri revízió adja meg a választ. Ebben a helyzetben azt hisszük, nem tehetünk nagyobb szolgálatot a gazdáknak, mintha felhívjuk figyelmüket, hogy résen legyenek. A pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, melyben fölhívja a községi képviselőtestületeket, valamint az összes birtokos közönséget, tehát természetesen a kisgazdákat is, hogy a földadó kataszter kiigazítására vonatkozó javaslatokat az 1909. évi V. törvény-cikk életbeléptetésétől számított 3 hónap alatt, vagyis legkésőbb július 1-éig ajánlott levélben küldjék be a miniszteriumba.

Közérdeket képez, polgártársainknak valamennyinek érdeke, hogy a most megindult kataszteri munkálatnál ne a mi határunk földje legyen kénytelen elviselni annak a 11 millió adókulcsbeli deficitnek hányadát, melyet majd a revízióknak kell az állami kasszának biztosítani. A földadó igazságos kivétele kérdésében nagybirtokos, középbirtokos, kisbirtokos érdekében egységesnek kell lennie. A világért sem szabad nagy és kis birtokosnak ebben a kérdésben szembe helyezkedni.

Wekerle miniszterelnök, mint pénzügyminiszter méltán érdemi becsülésünket, hogy egy évtizedes panaszt végképpen meg akar szüntetni. Azt a panaszt, mely — most nem kutatjuk jogosan-e vagy jogtalanul, — a régi kataszteri munkálatok igazságtalansága és aránytalansága miatt annyiszor hangzott.

Emberi munka sohasem tökéletes. Errare humanum est. Csakhogy minden emberi tévedésnek egy kitűnő orvossága van: a nyilvánosság. A miniszternek az az intézkedése hogy az érdekeltek, legyen az akár kisbirtokos, középbirtokos avagy nagybirtokos, módot nyújt a föld értékelési munkálatoknál való közreműködésre és a maga jaja bajainak elmondására, valamint az a mód, a mellyel a kataszteri becslés majd történik, azzal a reménnyel biztat, hogy végre a gazdák egyszersmindenkorra minden alapot nélkülözve, majd vádjuk a kataszteri becslés égbekiáltó igazságtalanságait nem fogják annyiszor fölpanaszolni.

Mindenesetre szükségse van azonban arra, hogy együttesen, egységesen induljunk cselekvésére és résen legyünk abban, hogy a míg a kataszteri becslés igazságos legyen, másrésztől résen leszünk, hogy maga a pénzügyminiszter által is bevallott földadócökkenés következtében ne éppen a mi gazdáinkra rakjanak több terhet. Mert valóban csakugyan kacagató dolog volna, ha az igazságos progresszív adótörvény nagy szociális áldásnak kürtöltetvén, amely a földadót 5%-al enyhíti, — ugyanekkor a kataszteri revízió egyesén több terhet rakna a gazdák amugy s súlyosan megterhelte vállaira.

Gazda.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, május 28.

Belezavarodások.

Igen érdekes belezavarodással kezelik most a politikát azok, akik nem merik a közállapotok mélyéről, a gazdasági függetlenség követelményeiből előhozni a kibontakozás alapjait. Pedig csak a nemzet gazdasági egyéniségének végleges és őszinte megállapítása tudja biztosítani mindenfelé a kellő megnyugvást. Ezen a helyen sokszor elmondottuk mi már a válságnak ezt a természetét; de persze a vidéki szót meghallani és megfigyelni a fővárosban zúgó politika nem igen szokta. Ahelyett inkább mérges nyelvések hangzanak még nagyon tekintélyes és nemzeti politikával hivatkozó újságokban is a „bankosok“, az „intranszigensek“, sőt legújában Kossuth Ferenc azon magatartása miatt is, hogy a felvetődő limonádés béketervekkel szemben a függetlenségi párt követelményeit tartja pártolándóknak. Dehát nem is kedvezhet a párt elveivel ellentétes törekvéseknek a párt vezére; az csak természetes. És éppen ebben van a bankellenes politika csinálóinak

A Gregorián énekről.

Irta Németh Gyula, fenyédi plebános.

Az ének oly régi, mint maga az emberi nem; gyökereit az emberi természet sajátos berendezésében bírja. Az embert valamint saját belső lényege arra ösztönzi, hogy gondolatait, érzelmeit szavakban megtárgyalva, kifejezze: akként a kedély szokatlan heve hosszabb-rövidebb dalban keres utat kifelé. Ha van, ugy mindenesetre a vallás valódi talaja a dalnak, minthogy a vallás tárgya szükségképpen magával hozza azt, hogy itt ne csak a legfenségesebb s legtisztább, hanem egyuttal a leghatályosabb érzelmekkel is találkozunk. Innét van, hogy nincs vallás, bármily nevet viseljen is, vagy bármely népnek tulajdona legyen is — mely énekkel ne bírna. Zsidók és pogányoknak megvoltak — bármily tökéletleneknek látszanak is a modern zene szempontjából — saját vallásos énekeik. Az ember az istenség eszméjét önmagában hordozván, nincs, s a világ kezdetétől nem találtatott soha oly nép, mely műveltségi állapotához képest legalább is valamely önalkotta istenségben nem hitt, s ezen istenséget hite és tudása szerint ne tisztelte volna. S ezen tisztelet az ókor minden népénél legnagyobb részben a zene által nyilvánult meg. A legvadabb népek — természeti és erkölcsi szükségnek tekintették, hogy istenségükhöz ne csak közösen imádkozzanak, hanem benső, ájtatos érzelmeiknek kifejezést adandók, közösen szent dalokat is énekeljenek. A történelem tanúsága szerint az ó és újkor legvadabb törzseinél is találhatók bizonyos áldozati — Istenséget dicsőítő dalok, habár ezek az ók műveltségi fokozatuknak, megfelelőleg néha nagyon is durvák, tökéletlenek, sőt a mi felfogásunk és ítélőképességünk szerint, visszataszító is.

Az óskor népeiről, a chaldeusok, főnicziaiak, egyiptomiakról tudjuk, hogy istentiszteleteikről az ének és zene soha sem hiányzott.

Mellőzve azonban az ókori népek zenetörténelmét, csupán a zsidók énekeit vázoló röviden, mint amely a kereszténység első zenéjére, s annak műtörténelmi fejlődésére a legnagyobb befolyást gyakorolta.

A zsidóságban az ének és hangszer, zene használata felnyulik a patriárkák koráig, midőn Izrael népe Mózes vezérlete alatt az egyiptomi szolgálatól kiszabadulva, a vörös tengeren csodálatos módon áthaladott, megzendült a nép ajkán az első dicsőimnusz, magasztatva az örök Istent, ki Pharaót egész táborával a tenger hullámaiba temette. A zsidó nép hősi korszakában a bírák idejében, harci s győzelmi dalokat zengett. Josue győzelme az ammoniták felett, Debora és Barak győzelmi dala Sisara eleste után, mint a zsidó hazafias költészetnek legszebb gyöngye, évszázadokon át élt a nép ajkán. A zsidó költészet és zene azonban virágzásának tetőpontját az istentiszteletben érte el. Dávid király a koronás próféta volt az, aki rendezte az isteni szolgálatot, s megalapította a külön templomi éneket, melyről Mózes törvénye határozottan nem rendelkezett. Az élet csapásai, szenvedései között az istenes énekekhez menekülve keresett vigasztalást; szívét, egész bensejét mélyen áthatotta az Istenbe vetett bizalom, kit szent dalokban dicsőített; s azért mindjárt uralkodásának elején első s legfőbb gondja volt az isteni tiszteletet rendezni, azaz annak fényét méltó zenével emelni. Az ének és zene előadását Levi törzsére bízta, e törzsből 4000 férfiből álló ének- és zenekar állított össze, melyben a főigazgató a Lévi nemzetség három főtestvére vitte. Az ének és zenekar a 3 főigazgató 24 fű szerint 24 részre volt osztva, minden osztály élén 1—1 karvezető és ezeknek oldalán 11—11 ének-mester működött. Ez az ókor leghatalmasabb énekkara zengedezte Israel hitét és dicsőségét a Jehova felséges templomában mindaddig míg az ömögében a meghasonlott, idegenek által is megtámadott zsidó nemzet fogságba került, itt az ének és zene elhall-

gatott. „Babilon folyóvizei mellett ott ültünk és sir-tunk, midőn Sionról megemlékeztünk, a fűzfákra függesztettük benne hangszereinket“ panasolja a 136. zsoltár. A fogságból való visszatérés után Machabeusi Judás visszaállította az énekkart, melyet sip, hárfá és cimbalommal kísérték, s mely a régi fényében a zsidó állam végbukásáig fenmaradt.

Átérve a keresztény korba, az elmondottak után alig szükséges megjegyeznem, hogy az ének itt sem hiányozhatott, amint nem is hiányzott. Hogy a keresztény énekek dallamai honnan eredtek, erre nézve a műtörténészek sok ideig — heves vitákban küzdöttek egymással. Egészen természetesnek látszik azonban azok véleménye, kik az első keresztény énekek dallamát a zsidó énekekből származtatják. Az első keresztények ugyanis szorgalmasan látogatták a zsinagógát, míg ker. szertartásaikat otthon végezték, átvették a zsidók szent könyveit, a zsidó istentiszteletnek legszebb gyöngyeit: a mély isteni titkokat tartalmazó zsoltárokat, a zsoltárokkal együtt átszármazott a zsidók éneklési módja is, mely a zsidókból lett keresztények előtt ismeretes volt. Ennek bebizonyítására hivatkozom a németországi zsidók jelenlegi éneklési módjára, (de még közelebbi, Magyarországon is ismeretes zsidó dalműre a Szulamitra, amelynek dallamai a Gregorián énekekhez sokban hasonlítanak). A kereszténység rohamos terjedésével azonban a szent csarnokokba tóduló nép az egyházi éneket eredeti alakjából kiforgatta, mert nem volt szabály, nem voltak jegyek, melyek a dal-lamok menetét meghatározták volna. Szent Ambrusnak, a milánói egyház püspökének a dicsősége az, hogy az ó görög rendszert későbbi kinövéseitől megtisztította és alapul véve, 4 hanglépcsőt állított fel, amelynek alapján századokon át virágzott az u. n. Ambrus-féle énekmód, mely szt. Ágoston megjegyzése szerint oly gyöngéd volt, hogy az embereket könnyekre fakasztotta. De bármily nagy lendületet nyert is az egyházi ének Szt. Ambrus kezdeményezése folytán, a művészet magas polczára még sem

egyik nagy belezavarodása, hogy mindenáron ellentétet akarnak látni Kossuth és a pártja közt, s igen haragszanak, ha ezt az ellentétet nem láthatják.

Aztán további belezavarodás az is, de az már veszedelmes, hogy a magyar válságot csak úgy vélik a magyar közvélemény hangadói megoldhatónak, ha az elintézésbe az osztrákoknak is untalan beleszólást engedünk. Azt mondják, hogy mért kívánnak a függetlenségiük olyan sokat, mikor az osztrákok még a készfizesésbe se akarnak belemenni? No ez éppen szép dolog, hogy a közjogi distinkciókra annyira kényes magyar közvélemény kezd lecsusszani a birodalmi eszme lejtőjére. Csak adjunk agit mi is az osztrákoknak, hogy a mi dolgunkba beleavatkozhassanak. Csak szoktassuk rá a mi is őket arra a felfogásra, hogy az ő beleegyezésük nélkül még külön kormányzati programot se állíthassunk össze. Majd belekötneyleskednek akkor ők később abba is, hogy a magyar történetet hogyan tanítsák a magyar iskolákban.

Igazán veszedelmes elfejlesztése a magyar felfogásnak, hogy legsajátosabb belügyeinket, s köztük a királyllyal való megállapodásunknak elintézését is csak az osztrákok összejárásától tesszük függővé. Enniyre már mégse szabad haragudni a „bankosokra“ és az „intranszigenekre“, hogy haragunkban állami önállóságunk felfogását is kirugjuk magunk alól.

Emlékezés az ideálistáról.

Ugy emlegetik a lelkesedni tudó, idealista embereket, mint valami jó bolondokat. Aki tesz-vesz, fut-fárad, nagy és messzi czélokra irányzódik a tekintete, s mindeuból saját magának nincs semmi haszna, — hát hogyne is lenne jó bolond? Megmosolyogják gyakran még azok is, akikért törődik és sok-sok lelkesült felfogását úgy veszik, mint a rikitó, nevetető hangot. Hiába, ez a sorsa az ideálistának. Összemorzsolódik, elkopik az élet kemény önzésének a gépezetében.

Annyi azonban bizonyos, hogy az ideálisták és lelkesültni tudók mikor így feláldozzák magukat az élet átlagosságában, akkor észrevétlenül mindig emelik ezt az átlagot. Egyetlen ideálista értéke sem vesz el, mert ha csak a porszem erejével is, de nagyobbitja az emberiség szellemi magaslatát. És ha legtöbbször a nyilvánosság előtt megmosolygásban, gunyban és félreértésben van is része, de olyankor, mikor az egyesek magukba szállnak és magukat bírálgatni kezdik, mindig felöltik előttük bámulatos példaképpen az ideálista egyénisége. És ha nem is

emelkedhetett. A görög számértéket, mely az egyházi éneket békóiban tartotta eltávolítani; valamint a kereszténység előtti görög és római énekeket, mint amelyek a keresztény énekeket eredeti fenségéből kiforgatták, kiküszöbölni s így a ker. egyházi éneket a tökély magas fokára emelni: N. Szt. Gergelynek, a középkor e legnagyobb emberének volt feladata, amelynek ő tökéletesen meg is felelt.

Nagy Gergely zenereformatori működését négy pontba foglaljuk össze: 1. N. Gergely az egyházi éneket a lebilincselő és a szabad fejlődésnek útját gátoló görög szóméret alól felszabadította; 2. az isteni szolgálatnál használatban levő énekeket rendezte, illetőleg azokat szigorú bírálat alá vetette, ujjakkal gyarapította, jegyekkel ellátta, s egy könyvbe foglalta, mely Centomen, később Antiphonarium Sti. Gregorii nevet nyert; ezen könyvet Szt Péter oltárához lánczoltatta, hogy kételyek vagy versengések esetében eredeti s autentikus minta gyanánt szolgáljon; 3. az egyházi ének terjesztése céljából Romában énekiskolát alapított, melyben maga is tanított; 4. Szt. Ambrus négy egyházi hangnemét még négygyel szaporította s ekként a 17-ik századig fennállott s nagy tekintélynek örvendett egyházi zenerendszernek alapítója lett.

Szent Ambrus énekében a prosodia (szómérték-tan) volt az uralkodó elem, a gregorián (Szent Gergely-féle) énekekben a prosodia kiküszöböltetett s az ének egyedül a szónoki rythmus szerint alakult; azaz azon törvények szerint, amelyeket mai napig a latin nyelv kiejtésében használunk. S amint a hang a szótag alól kimenekült, szabadon folytathatta útját és tetszés szerint nyújtható szótagon különböző és változatos ékítményekre tehetett szert. Így keletkeztek a gregorián ének ama csodaszép, de gyakran félreértett és rosszul magyarázott jubilatíói (öröm unjogások) melyek szigorúan ünnepies, komolyan kimért s méltóságteljes nyugalomuknál fogva a nagy közönség áhitatának zenei kifejezésére leginkább alkalmasok voltak. A Gregorián ének az ősz-

tudja az ideálista maga körül táborba gyűjteni az egész világot, de mindig odakapcsol magához egy szerető, lelkesen ragaszkodó, elszánt kis csapatot, mely felett mintegy igézettel urakodik.

Szegény jó Solymossy Endre jut eszünkbe, mikor így az ideálistáról és lelkesültni tudó emberről elmélkedünk. Ő is olyan volt; típusa az ideálistának és a lelkesülésre mindig kész egyéniségnek. Szélesen hömpölygő, bőven is ömlő benső tűz volt a legegyszerűbb szavában is, ha jelentős és nagy dolgok lehetősége valamely eszmében, vagy tervben fölcillant előtte. Minegy volt neki, bárkitől is jött az a terv, vagy eszme. Ha szép volt, ha nagy fordulatok távlatát láthatta bene, ő mindjárt megindult az eszme és terv kigondolójá mellett szeretettel, biztatással, soha nem lankadó lelkesítéssel.

Lehet, hogy ezért a csupa tűz lelkesültségért volt neki is megmosolygásban, félreértésben sok része. De az is bizonyos, hogy gyűlt köréje lelkes csapat is, mely elszántan állott mellette küzdelmében, s szeretettel és gyermeki ragaszkodással kitarított mellette mindvégig. Most pedig megkönnyezi és sohase felejt el az ő lelkesültségét, hanem azt igyekszik utánózni és elsajátítani, hogy valamennyire pótolni lehessen az ő egyéniségét. És ez a törekvés lesz a Solymossy Endre legsikerültebb emlékjele.

A harmadik vonatpár.

Székelyudvarhely, május 29.

Addig-addig kísért a harmadik vonatpár, amíg eljő az éjféli és a „kisértet“ valósággal megjelenik. Alapos azonban a reményünk, hogy ez a „kisértet“ nem fog eltűnni a harmadik kakas-szóra, hanem mire október elseje ránk virrad, valamennyien meglátjuk testet öltött alakját.

A kereskedelemügyi miniszter ugyanis értesíti közigazgatási bizottságunkat, a rendelet közlése mellett, hogy utasította a m. kir. államvasutakat, hogy az állomásunknál szükséges építkezéseket létesítse és a menetrend javítása iránt javaslatát megtegye.

A kereskedelemügyi miniszternek a héjjasfalva—székelyudvarhelyi h. é. v. részvénytársasághoz intézett rendelete ez:

Héjjasfalva—székelyudvarhelyi helyi érdekű vasut részvénytársaságnak.

Folyó évi február hó 17-én 13. sz. a. kelt felterjesztésében előadott kérelmére megengedem,

szes zeneirók véleménye szerint minden egyes zöngének egyenletes és egyenlő időtartamban való éneklésében állott, a miért is cantus planus — egyenletes ének (chant plain), vagy cantus choralis — karének neveztetett.

A magas hegyek ormán fakadó kis patak játszi könnyűséggel, kecses csobogással hömpölygeti gyöngyös hullámain szirttről-szirtre, göröngyről-göröngyre s leérve a völgybe csendes mormogással halad — mind növe, növekedve; hátán már nehéz teherrel megrakott hajókkal — szülő anyja, a nagy tenger felé — mig végre lénye létokával (gyesül; de meg nem semmisül).

A halhatatlanság csirájával felruházott emberi lélek az Istenség által egyedül neki ajándékozott képesség szárnyaira kél, s játszi könnyűséggel, kecses csobogással hömpölygeti az áriának kedves árjait a mélységből fel a magasba, s kiérve a földi érdek és hétköznapi sár légköréből komoly méltósággal, szent áhitattal viszi magával az alázatos szív buzgó hálaimáját lénye létokához a szépség, az eszményi művészet megteremtőjéhez, az örök felsőges Istenhez. Ezekben a szárnyakou repültek utólérhetetlen magasba s vitték, s viszik maiglan is magokkal halhatatlan műveikben az ég után sovárgó embert egy Palesrina (+1594) Orlandó, Lassó (+1595) Pergoletti (+1739) Cherubini, Mozart, Haydn, Beethoven s mások. Az összes nagy pápák, legutoljára IX. Pius, XIII. Leó és dicsőségesen uralkodó X. Pius szentséges atyánk meghagyták, hogy azon ősi egyházi ének, melyet Roma megdicsőítet, melyet pápák, bibornokok, pátriárkák, egyszóval az egyház felszentelt szolgálói Istent dicsőítve századokon át zengedeztek, melyet az egyetemes, országos, nemzeti és egyházmegyei zsinatok századok során át oly hathatósan ajánlottak, ismét előbbi fényében, nemes egyszerűségében vonuljon be az Urnak szentélyébe.

Adja Isten hogy úgy legyen!

hogy Székelyudvarhely állomás mozdonyosinét a folyó évi január hó 28-án 134—1908. sz. a. kelt felterjesztésével bemutatott tervek és költségcsámítás szerint kibővíthesse és ott új vízvezeték és gyűjtőkat létesíthessen.

Megengedem tovább, hogy a fenti munkálatoknak együttesen és összesen 30,000 koronával előirányzott költségeit, utólagos leszámolás kötelezettsége mellett tartalékalapjából fedezhesse, megjegyezvén, hogy a szóban forgó munkálatok a m. kir. államvasutak által lesznek végrehajtandók.

A fentebb említett terveket és költségcsámítást idezártan visszaküldöm.

Végül értesitem a társaságot, miszerint a m. kir. államvasutak igazgatóságát egyidejűleg utasítottam, hogy a harmadik vonatpár bevezetése, illetve a vonal menetrendjének javítása iránt a szóban forgó munkák befejezése után hozzám haladéktalanul javaslatot tegyen.

Budapest, 1909. május hó 15-én.

A miniszter megbízásából:

Dr. Stetina s. k.
miniszteri tanácsos.

Reméljük, hogy ez már igazán az utolsó felvonása ennek a hosszúra nyult komédiának és reméljük azt is, hogy intező körünk az eddig is tapasztalt odaadással fognak jó és helyes menetrend életbeléptetéséért a sokszor tapasztalt indolentiával megküzdeni.

Solymossy Endre.
(1855—1909.)

Székelyudvarhely, május 29.

Váratlanul jött a szomorú hír: *Solymossy Endre* meghalt! Csak pár héttel ezelőtt ment el Buziás fürdőre, hogy megrongált egészségét helyre állítsa és ime, már ott pihen a temető kert lombos fái alatt. Régi szívujaja fokozott mértékben lépett fel, melyen nem tudott segíteni az orvosi tudomány. Elvitte őt is, mint annyi sok mást, s ezáltal félbeszakított egy munkás, köztisztviselőnek örvendő életet.

Váratlanul és hamar eljött a *Solymossy Endre* halála, mert előtte csak most, alig egy éve, hogy megnyílt a tér, a mező, a hol lelkének szép tehetségeit, szorgalmát, munkásságát értékesítette volna. Mig a kollegium falai között, a tanári katedrán működött, addig, ugyyszóvala szűkebb hivatásának élt: *tanított, nevelt*, s csak szabadidejét áldozta a köznek. Most, mikor harmincz évi szolgálat után nyugalomba készült, hogy minden idejét, minden tehetségét a társadalmi intézmények fejlesztésére, a köznek javára szentelje: most életének delén, 54 éves korában ragadta el a kérélhetetlen halál.

Solymossy Endre a székelyudvarhelyi református kollegiumnak volt rendes tanára 1884. jun. 7-én választatott meg a történelem—földrajz tanszékre. Ezt megelőzőleg, 1878—1881. a helybeli áll. főreáliskolánál, és 1881—884-ig, a ref. kollegiumnál működött, mint kisegítő helyettes tanár. Tehát, harmincz éven át tanította az ifjúságot a magyar történelemre, s ennyi időn keresztül élesztette egy egész nemzedék lelkében a honszeretet magasztos érzeményét. *Solymossy Endre*, mint tanár ritka szép szakismerettel rendelkezett. Hogy kikerült az egyetem falai közül, azután is folytonosan tanult, olvasott. Előadásaira mindig készült. Soha se történt meg vele, hogy készületlenül állott volna a tanítványai elébe, sem az, hogy könyvből magyarázott volna. Éppen ezért magyarázatai, előadásai rendkívül érdekesek, lekötők voltak. Nem volt növendék, a ki figyelemmel ne hallgatta volna. Ritka tanár az, a ki az önállóságnak, a függetlenségnek, a szabadságnak szeretetét olyan nagy eredménnyel csepegtette volna az ifjúság lelkébe, mint *Solymossy Endre*

De *Solymossy Endre* nemcsak tanított, ha-

nem nevelt is. Ismerte névről-névre a tanítványait, s különösen a székely szülők gyermekeit, s irántuk atyai jó indulattal viseltetett minden dolgaikban. Szaktárgyai mellett, hosszú időn át tanította a tornát, továbbá az éneket és zenét. Régen volt a református kollegiumnak olyan ének- és zenekara, mint a Solymossy Endre vezetéke alatt. Még sokaknak emlékezetében van az a kitűnően sikerült koncert, melyet Segesváron rendezett volt az ifjúsággal.

A tanárkarban és az előjáróságban, melynek 1907-ben, az új szervezettel lett tagja, szava, véleménye mindig fontos volt. Mint képviselő, rendkívül sokat járt, zörgetett a minisztériumban, hogy az iskola felépítését, az államsegély felemelésével, dülőre juttassa. Sikerült is ez neki, de már az építést nem érthette meg.

Solymossy Endre tanár hivatása mellett, melyet nagyon buzgón és lelkiismeretesen töltött be, szabad idejét Székelyudvarhely város polgárságának szentelte. Majdnem 20 éve, hogy vezetője, elnöke, éltető lelke volt a „Polgári Önképző Egyesület”-nek. Ezen idő alatt egyetlen célja volt: emelni a polgárság értelmi színvonalát, mert csak művelt polgár lehet jó iparos, és független, mivel polgárság mellett lehet ez a haza is független. Ez volt a Solymossy Endre jelszava. Udvarhely város polgársága között elöltött munkássága ezen cél elérésére irányult. Ezt a célt szolgálta a polgári fillérestélyekkel; ezt, a szabad lyceumi előadásokkal, melynek ő volt a megteremtője. Ezen célra az elérésére egy hatalmas, nagy terv lebegett még előtte t. i. egy iparos Önképző Otthon felépítése, de ennek megvalósítását már nem vihette keresztül. Azonban, az alapot itt is lerakta, mert az ő elnöksége alatt vásároltatott meg e célra a Kőkereszt téren levő Veszprémi-féle telek; az ő közbenjárására engedte át, ezen célra, a kincstár a Tamaszovits-féle pusztát telket. És úgy tudjuk, hogy az ő közbenjárására a kereskedelmi kormány tekintélyes államsegélyt helyezett kiállításba az építés keresztül vitelére.

Micsoda szép terv: egy iparos otthon, hol a város polgársága oktatást, nemes szórakozást, üdülő helyet nyerhet; hol az iparos tanoncok hajlékot, felügyeletet, gondozást találhatnak. Bizony, nagy csapás érte az iparos polgárságot a Solymossy Endre halálában. Mert eltekintve az iparos otthon építésétől — melynek tanulmányozása végett beutazta az alföldi városokat — az egyes polgárok is, saját ügyeikben mindig kész pártfogót találtak benne. Nem volt az az ember, kinek érdekében meg ne mozdult volna, csak hogy segítsen székely testvérein, nevelje az iparos polgárságot.

Solymossy Endre munkás életének, soha meg nem lankadó kitartásának eredménye — mint egyuttal a Székelyföld iránti szeretetének is élő bizonyossága — az *agyagfalvi emlék alap* megteremtése. Ez által, a késő utódok előtt, egy oly emlék felállítását tervezte, mely időtlen időkig hirdesse a székely nép szabadság szeretetét. Hatalmas része volt neki a helybeli *állami kő- és agyagipari szakiskola* létesítésében, mely intézet hivatva van a székely fiukat az ipari pályára nevelni. A *székely háziipar* érdekében járt faluról-falura 1907. év őszén, hogy a sepsiszentgyörgyi székely kiállításra tárgyakat gyűjtson és a kormány figyelmét ez által is a székely népre terelje. Ez üdvös eszme érdekében két röpiratot írt, s mindkettőben meleg szeretettel igyekszik az ügyet felkarolni, hogy így a székely népet újabb keresetforráshoz juttassa.

Székelyudvarhely város polgársága nem is volt háládatlan vele szemben. 1908-ban, mikor a város képviselősege megürült, egyhangulag választotta meg függetlenségi 48-as Kossuth-párti

programmal képviselőjének. Teljes erővel, rendkívül nagy buzgósággal látott, mint képviselő a közügyek munkálásához. S talán éppen ez a lázas munka is sietette halálát. Erről ő nem tehetett. Ő csak azt tudta, hogy neki — mint képviselőnek, mint embernek — kötelességei vannak és azt el kell végezni. El is végezte becsületesen, igazán, hiszen Még elindulása napján is, mikor pedig teljesen össze volt törve, közügyeket intézett el. Ilyen önzetlen, nemes munkásnak is kell lenni, különben nem volna a kit kövessünk.

Solymossy Endrét sok, nagyon sok dologban követhettük, mert ő az emberekkel szemben is, kedves, szeretetre méltó ember volt. Gavallér, uri ember volt egészen. Székelyudvarhely város társadalmát érzékeny veszteség érte az ő halálában. Azok, a kik ismerték, a kiket tanított, sokáig fogják emlékét őrizni . . .

*

Haláláról család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Alólírottak a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy az önfeláldozásig szerető jó gyermek, igazi jó testvér és nemes emberbarát *Solymossy Endre* református kollegiumi tanár, országgyűlési képviselő, Udvarhelyvármegye törvényhatóságának és Székelyudvarhely város képviselőtestületének, a ref. kollegium előjáróságának, az áll. polgári és elemi iskolagondnokságának, Udvarhelymegyei Takarékpénztár igazgatóságának, az áll. szakiskola felügyelőbizottságának, stb. tagja, a Polgári Önképzőkör elnöke, egyházmegyei tanácsbíró, életének 54-ik évében, Buziás-fürdőn, szívizületének következtében, f. évi május hó 27-ikén, hirtelen meghalt. Lelke tele volt ismerettel, tudással; szíve határtalan emberszeretettel és jószággal. Lelkének gazdag kincseit páratlan sikerrel ültette át egy egész nemzedék keblébe; míg szerető szívének melegét, munkás életének gyümölcsét élvezte a család, a társadalom, az iskola és egyház. Szíve utolsó dobbanásáig kész volt mindenkinek mindenkben szolgálni. Nemes életének emlékezete élni fog mindörökké! Földi porai folyó hó 29-ikén d. u. 3 órakor fogtak Kossuth-utcai lakásáról, a ref. egyház szertartása szerint, a ref. temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Nyugalma legyen csendes. Emléke áldott. Özv. Id. Solymossy Lajosné szül. Ferenczy Károlina, az elhunyt anyja. Solymossy Károlina Nagy Gézané, Solymossy Kata Láng Endréné, Dr. Solymossy István, Solymossy Lajos, Solymossy Olga Nagy Lajosné, Solymossy Ágnes Jancsó Gaborné, Solymossy Anna az elhunyt testvérei. Dr. Solymossy Istvánné Lengyel Sarolta, Özv. Solymossy Jánosné Elischer Janka, Nagy Géza, Láng Endre, Nagy Lajos, Jancsó Gábor, Özv. Czédli Györgyné Kádas Márta, Kádas Kálmán az elhunyt sógorai és sógorúói. Nagy Jenő, Elza, Lajos, Irma, Péter, Laci, Ilona, Kálmán, Láng Etelka, Kálmán, Mártha, Zoltán, Katinka, Lajos, Jenő, Solymossy Pista, Jankó. Gyula, Bandi, Nagy Katinka, Pista, Solymossy Laczi, Juczi, Vicza, Jankó az elhunyt testvéreinek gyermekei.

A ref. kollegium gyászjelentése a következő:

A székelyudvarhelyi református kollegium előjárósága és tanári kara mély megilletődéssel jelenti, hogy Solymossy Endre ideiglenesen szabadságot rendes tanár, Székelyudvarhely város országgyűlési képviselője, egyházmegyei tanácsos, törvényhatósági tag stb. életének 54-ik, kollegiumi tanári működésének 28-ik évében, Buziás-fürdőn, hol betegségére enyhületet keresett, folyó hó 27-ikén reggel szívbajban hirtelen meghalt. Az ékeesszavu történelemtanárnak ajkai elnémultak, a tanuló ifjúság atyai barátjának szíve kihült, a munkában fáradhatatlan társadalmi ember kezei lehanyatlottak ugyan, de emléke sokáig fennmarad. — Pihenése legyen csendes!

A Polgári egyesület a következő jelentésben tudatja halálát:

A székelyudvarhelyi „Polgári Önképző és Segélyező Egyesület” mély fájdalommal tudatja, nagyra becsült és kiválóan szeretett elnökének Solymossy Endre ref. kollegiumi tanár, országgyűlési képviselőnek, élete 54-ik évében Buziás-fürdőn, folyó hó 27-ikén váratlanul elhunyt. Az igaz benső kegyelet melegével őriztük meg mindenba emlékét annak, aki életében egyetlen páratlan jószág, pótolhatatlan, jeles vezérét, munkás elnökét, aki 19 évig vezette a legnagyobb odaadással, polgártársai teljes bizalmával és szeretetével körülvéve, annak ügyeit. Kedves emléke örökre élni fog szíveinkben! Nyugodjék csendesen!

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár haláláról így emlékezik meg:

Mélyszéges megilletődéssel adjuk hírel, hogy intézetünk igazgatóságának tagja Solymossy Endre a reform. kollegium tanára, Székelyudvarhely város országgyűlési képviselője folyó hó 27-ikén váratlanul elhunyt. Az igaz benső kegyelet melegével őriztük meg mindenba emlékét annak, aki életében soha nem lankadó buzgósággal dolgozott polgártársainak javán. Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár Igazgatósága.

*

Tegnap, szombaton, délután érkezett meg Solymossy Endre holttesteme Buziás-fürdőre. Éltet falkasztó szép májusban, erdő-mező pompájában tette meg utolsó útját szeretett városára, Székelyudvarhelyre. Halála híre gyászpompát öltött a város polgársága, s így fogadta Őt, harangzúgások közepette. A kedves halott koporsóját édesanyja kívánságára lakása udvarán felállított díszes ravatalra helyezték, mely megérkezése pillanatától bucsujárás színhelye lett. Eljöttek mindazon testületek, melyeknek agilis tagja volt, de eljött maga az egész város. És ez a részvét abban találja magyarázatát, hogy Solymossy Endrének csakis tisztelői, barátai voltak

és emlékének fájdalommal adózik mindenki. Ravatalát koszoru hegy, virág erdő vette körül, melyek közt volt a képviselőház hatalmas koszoruja is.

Kévessel három után érkeztek meg a díszes ravatalhoz, — melyet megtört szívé agg édesanyja s a megrendült család állt körül, — *Vajda Ferencz* esperes és *Biró Sándor* vallásnár. Az elhangzott ének után *Biró* tanár imát mondott, s azután a gyászkocsira helyezték a koporsót. Megkondultak a harangok, felgyultak a gyászbafoglalt villamos lámpák, s a beláthatatlan fekete tömeg megmozdult, hogy elkísérje Solymossy Endrét utolsó útjára. Intézetek, ipartestületek, hivatalok mind ott volt, hogy a végsőtisztességet megadják az elhunyt törhetetlen kitartással dolgozó, tevékeny férfiúnak.

A családi sírbolt ajtójánál helyezték el koporsóját. *Vajda Ferencz* ref. pap esperes bucsuztatta először a megboldogultat; mint tanárt, mint a városi polgárság érdekeinek munkását, mint embert, és családtagot jellemezte.

A szép beszéd nyomában elhangzott gyászdal után *Gönczi Lajos* kollegiumi igazgató méltatta Solymossy Endrét, mint a tanulóifjúság bálványát, bucsut vett tőle, mint tanártól, mint férfitől. Ezután *Dr. Paál Ernő* ügyvéd, városi tisztügyész mondott beszédet a város nevében, *Vizi Flóris* polgár, az Önképzőkör nevében, *Szakáts Péter* kamarai titkár a székelyügyek lelkes harcosát méltatta, míg *Benedeek Aladár* joghallgató volt tanítványai nevében mondott bucsuzót.

Elhangzottak a beszédek, elhangzott a nóta, s a sírbolt ajtaja örökre bezárta Solymossy Endrét. De csak tetemét. Emlékét őszinte kegyeletünk melegségével őriztük meg mindenba . . .

H I R E K.

Székelyudvarhely, május 30.

Egyről-másról.

Nem szeretem azokat az embereket, a kiknek kétféle arcuk van. A vasárnapi és a hétköznapi. A kik — ha érdekük úgy hozza magával — sugárznak a szeretetreméltóságtól, de ha fel vannak szabadítva a figyelő szemek tekintete alól: kedvetlenek, indulatosak vagy kellemetlenek.

Jól megjegyzendő: ez a színészvadás, ez a hamis látszat-keltés még nem fegyelmezettség. Ez csak egyszerű alakoskodás, közönséges fogás, az igazi fegyelmezettségnek csak a máza, s mögötte ott a durva vagy értéktelen agyag. Pedig nagyon sok ember él az ég alatt, a kinek a vasárnapi arca gyönyörűen ki van festve, míg a hétköznapi barázdás, érdes, báj és kellem nélkül való.

Más, egészen más a külső és az erkölcsi fegyelmezettség, a melynek gyökere a szív jóságában, a lélek műveltségében, az akarat erejében vagy a nevelés tökéletesedésében van.

Bizonyos, hogy ezt a tökéletesedést egyéni tulajdonaink teszik könnyűvé vagy nehezzé. Az ingerlékeny, indulatos temperamentum nehezebben szorítható békóba, mint a természettől szelidebb és hajlékonyabb. De mint mindennél, itt is a nevelés — akár önmagunk nevelése is — játssza a főszerepet. Minél később kezdődik a nevelés, annál nagyobb nehézségeket kell leküzdenünk, annál nehezebben esik megtanulni, hogy miként uralkodjunk tetteink, szavaink, tekintetünk felett.

Ne kicsinyeljük tehát a fegyelmezettséget, adjuk meg neki az értékét megillető elismerést, s a hol találkozunk vele, vegyük példáját, mert nélküle nagyon tökéletlenek vagyunk. Ha ez irányban nevelni kívánjuk magunkat, első dolgunk megszokott hibáink megfigyelése. A bőbeszédű ember álljon meg egy pillanatra gondolataiban, mikor elismeri, hogy szeret sokat beszélni. Mérlegelje: a mit mond, van-e annak tartalma, értéke, tanulsága, nem válik-e terhére másoknak még ez esetben is. Mert ha bőbeszédűsége nagyon sekélyes témák körül forog, vagy a tárgy leggyakrabban saját becses személye, ezt egészen biztosra veheti. Tehát vegyen erőt e kis szenvedélyén és engedjen szóhoz másokat is. Ez az önmérséklés már fegyelmezettség. De fegyelmezettség az is, ha tudunk érdeklődést mutatni olyan dolgok iránt, a melyek teljesen közömbösen hatnak ráink, ha szívesen adunk alkalmat másoknak „könnyíteni a lelkükön.”

Ahhoz, hogy vélt igazunkat leplezetlenül feltárjuk másokkal szemben: nincsen jogunk. Nagy tévedés azt hinni, hogy az „egyenes, igaz modor” „őszinteség.” Nem egyik sem. Ellenkezőleg, egész bátran

állíthatjuk, hogy e kéretlen bíráskodás: rossz modor, érdesség, nyersség. Még akkor is, ha valaki felkér bennünket véleményünk nyilvánítására: meg kell találnunk a helyes formát, hogy gyöngédtelenség nélkül mondhassuk meg az igazat.

Örömrünk, bánatunk teljessége csak családi körben lehet túlradó, meghurcolni egyiket sem szabad. Kell tudni parancsolni még a mosolygásunknak is, a mellyel mások baklövéseit honorálnánk.

Nem vitatom: az erkölcsi fgyelmezettségnek nagyobb értéke van. De hogy a külső fgyelem szolgálja amazt, az is bizonyos. A ki tökéletesen tud uralkodni ajka mozgása, szemének tekintete, mozdulata és kéztartása fölött, annak könnyebb leküzdeni a lelki tulkapásokat is — a rosszabbik értelemben magyarázván e szót.

A hol a fgyelmezettségre találunk, ott van némi biztosítékunk a nagyobb kvalitások iránt. A fgyelmezetlenség pedig egyet teljesen kizár: uri voltunkat. Jó embereket, becsületes, igaz lelkeket találhatunk nélküle, de magas igényeket semmiképpen sem kereshetünk, mert a csiszolatlan kő — még ha gyémánt is — tulságosan sok gyönyörűséget még se okoz.

Athelyezés. Dr. Szepesi József kézdivásár helyi törvényszéki bíró saját kérésére Székelyudvarhelyre helyeztetett át.

Iskolai látogatás. A helybeli szakiskolát f. hó 26 és 27-én Vig Albert kir. tanácsos, iprokt. főigazgató vizsgálta meg. A két napi ott tartózkodás után, nevezett a látottak és hallottak felett legnagyobb elismerését fejezte ki a tantestületnek.

A kath. főgimnázium évszáróünnepélye. A róm. kath. főgimnázium évszáró ünnepélyét f. hó 6-ikán délelőtt fél 11 órakor tartja meg az intézet nagytermében, melynek különös fontosságot ad azon körülmény, hogy ezen ünnepélyen vesz búcsut az intézet tanári kara és ifjúsága Soó Gáspár nyugalmavonuló igazgatótól. Az ünnepély sorrendje egyébként a következő: 1. Magyar népdalok. Előadja az ifjúság énekkara. 2. Lenkei százada. Irta Petőfi S. Szavalja Luchta M. VI. o. t. 3. Dráma a tenger fenekén. Játssza az ifjúsági zenekar. 4. Egyveleg. Előadja az ifjúság énekkara. 5. Szilágyi Mihály. Irta Toth Kálmán. Szavalja Révfy A. IV. o. t. 6. Igazgatói záróbeszéd és a jutalmak kiosztása. 7. „Kincs keringő“ a „Czigány báró“-ból, játssza az ifj. zenekar. Ez ünnepélyre a szülőknek is érdeklődőket tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

Jegyzői gyűlés. Udvarhelyvármegye községi és körjegyzői egyesülete június hó 5-ikén d. e. 9 órakor a vármegyeház kistermében Gálffy István elnöke mellett rendkívüli közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. A jubileumi ünnepség és kedvezményes vasuti jegy arczképes igazolványai részére fényképek beadásával kapcsolatosan az ünnepély végleges elrendezése. 2. A földadó kataszteri változások kiigazítása tárgyában leendő egyöntetű megállapodás. 3. Előterjesztések.

Koszoru megváltás. Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár igazgatósága koszoru megváltás címén kegyelele jeléül, 100 koronás alapítványt tett le a reform. kollegiumnál Solymossy Endre nevére.

Járásai mérnökök. A járási tisztviselők száma nemsokára megszorodik egygyel. A kereskedelmi miniszterium a közutakról törvényjavaslatot készített s ennek az a legérdekesebb ujtása, hogy a fgszolga-bírószághoz műszaki szolgálatra járási mérnököt oszt be. A törvényjavaslat készen van s ha a viszonyok megengedik, hamarosan a képviselőház elé kerül. — Vajjon ezzel kapcsolatosan, avagy ilyenformán a kulturmérnöki intézmény decentralizálását megoldani nem lehetne-e? Mindenesetre érdemes volna ezzel is foglalkozni.

Uj postaügynökség. Udvarhelyvármegyében Kissolymos községben a kereskedelemügyi miniszter által engedélyezett postaügynökség június hó 1-én megnyílik. Ezen postaügynökség kézbesítő kerületébe Kissolymos és Nagysolymos községek osztattak be.

Jegyzők vasuti igazolványa. A kereskedelmi miniszter egyetértésében a belügyminiszterrel, mint ezt már jelentettük, körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, tudatva, hogy községi és körjegyzők alispáni záradékkal ellátott kérvényeik ellenében időről-időre kaphatnak egyszeri utazásra szóló s féláru vasuti menetjegy váltására jogosító igazolványokat. — A kérvények bélyegmentesek. Mint most értesülünk, kilátásban van, hogy ez csak átmeneti intézkedés s a jegyzők megkapják az arczképes vasuti igazolványok kiadásának kedvezményét.

Az áll. főreáliskola vizsgálatainak sorrendje: Junius hó 7-én szóbeli érettségi vizsgálat. 10-én ünnepélyes czéllövése a katonai gyakorlatokban kiképzett tanulóknak. 13-án d. u. 3 órától tornavizsgálata az összes növendékeknek az intézet hátulsó udvarán. 14-én d. e. 8 órától a IV—VII. o. róm. kath., 8—10-ig az izraeliták, 10—12-ig az unitárius vallásuak vallásvizsgálata. 15-én magántanulók írásbeli vizsgálata, d. e. 8 órától az I—III. o. róm. kath. vallásuak vizsgálata a vallásból, d. e. 9—12-ig a református és ág. hitv. ev. vallásuak vizsgálata, d. u. 3—4-ig vizsgálat a gyorsírásból a geom. tereben. 16-án magántanulók szóbeli vizsgálata, d. u. 3—5-ig vizsgálat a latinnyelvűből; I. o. magyar, német, földrajz; V. o. mennyiségtan, természetrajz, chemia; VII. o. franczia, német, chemia. 18-án II. o. magyar, német, földrajz; VI. o. mennyiségtan, chemia, ábrázoló geometria. 19-én IV. o. magyar, német, franczia; VII. o. mennyiségtan, természettan, ábrázoló geometria. 21-én III. o. számtan, természettan, földrajz, rajzoló geometria; V. o. magyar, történet. 22-én II. o. számtan, természetrajz, rajzoló geometria; VI. o. magyar, franczia. 23-án I. o. számtan, természetrajz, rajzoló geometria; IV. o. mennyiségtan, természettan, történet, rajzoló geometria; V. o. német, franczia. 24-én III. o. magyar, német, franczia, történet; VI. o. német, természetrajz, történet; VII. o. magyar, történet.

Iskolai ünnepély. A helybeli alsófoku ipar- és keresk. iskolabizottsága f. évi június 6-án, d. u. 2 órakor a polgári önképzőkör nagy termében a vall. és közokt. m. kir. miniszter 100 korona jutalomdíjának kiadása alkalmából iskolai ünnepélyt rendez a következő programmal: 1. Hymnus, éneklí az ifjúság. 2. A koronázás emlékünnepe, Sántha Károlytól, szavalja Szöke Áron III. o. t. 3. Bucsú Damjanichtól, Zalár Józseftől, szavalja Szeles Sándor II. o. t. 4. Ünnepi beszédet mond Kovács Dániel igazgató. 5. Énekel az ifjúság. 6. Természettani kísérleteket mutat be Paál Sándor tanító. 7. Szabadsághoz, Petőfi Sándortól, szavalja Simó György I. o. t. 8. Hymnus, Vörösmarty Mihálytól, szavalja Kerestély István III. o. t. 9. Testamentum, Benedek Elektől, előadja Henter Béla III. o. t. 10. A 100 korona jutalomdíj kiadása. 11. Szózat, éneklí a közönség. Ez ünnepélyre az érdeklődőket tisztelettel meghívjuk s önkéntes adományokat a tanonczkönyvtár czéljára köszönettel fogadaz iskolabizottság.

A kath. főgimnázium vizsgálatainak sorrendje: Junius 8, 9, 11. és 12-ikén szóbeli érettségi vizsgálat. 14-én, a IV. V. VI. osztály a vallásból. d. u. 3 órától kezdve a torna vizsgálat. 15-én az I. II. III. osztály a vallástánból, 16-án a VII. osztály a magyar-, német-, latin-, görögnyelvűből és görögptőlből. a VI. osztály a magyar-, latin-, görög; és németnyelvűből s a görögptől; az V. osztály történelemből, természetrajzból és mennyiségtanból. 17-én a IV. osztály a történelem-, természetrajz és mennyiségtanból; a III. osztály történelemből, földrajzból, mennyiségtanból és rajzoló geometriából; a II. osztály magyar-, latinnyelvűből és földrajzból; az I. osztály magyar-, latinnyelvűből és földrajzból. 18-án a VII. osztály mennyiségtan-, természettanból és történelemből; a VI. osztály a történelem-, természetrajz- és mennyiségtanból; az V. osztály magyar-, latin-, német-, görögnyelvűből és görögptőlből. 19-én a IV. osztály magyar-, latin- és németnyelvűből; a III. osztály magyar-, latin- és németnyelvűből; a II. osztály természetrajzból, rajzoló mértanból és számtanból; az I. osztály a mértanból, rajzoló mértanból és természetrajzból; a magánvizsgálatok írásbeli része. 21-én a magánvizsgálatok szóbeli része. 22-én reggel 8 órakor hálaadó isteni trsztelet.

Harcászati lögyakorlatok. A folyó hó 29-én 13 napi fgyvergyakorlatra bevonult tartalékosok harcászati lögyakorlatot tartanak. A lövés színhelye a Szarkakőtől 2500 lépés északnyugati irányban. Lőirány a Szarkakő felé. A lövést mindennap reggel 6 órakor kezdik és délben végzik. A veszélyeztetett terepet, valamint az abban vezető utakat örök fogják őrizni. Ebből kifolyólag Freyberger alvezredes megkereste a megye alispánját, miszerint sziveskedjék ezen lövés megtartásáról Udvarhelyváros, valamint a környéken levő Alsósímenfalva, Betlenfalva, Fenyéd, Márafalva, Homoródremete, Kénos, Gyepes, Patafalva, Árvátfalva és Felsőboldogfalva lakóit hivatalos uton értesíteni.

A néptanítói munkásság elismerése. Meghatóan szép, magas és a tanítói munkásság érdekes elismerésének adta jelét Siménfalva község székely lakossága Szász Ferencz áll. isk. ig. tanítója iránt, ki 19 évi folytonos ott működése alatt e községet a vidék legértelmesebb és intelligensebb községévé nevelte. A nép kulturális és közgazdasági életének fejlesztését szolgáló újabb intézményeket legelőször e községben láttuk meghonosítva annyira, hogy ma már hitel-, fogyasztási-, tej-, állatbiztosító szövetkezetek állanak a népjólét szolgálatában. De kiváló tevékenységet fejtett ki 19 év alatt az „Ifjúsági egyesület“ vezetésében, melynek 1903. évben szí-

lárd és kitartó buzgóságával ifjúsági „Otthon“ épített s azóta az egyesület saját tulajdonát képező épületben tartja tanulási és táncestélyeit. E kiváló tevékenységének elismeréséül az ifjúság akként róttale háláját Szász Ferencz tanítója iránt, hogy megfestette életnagyságu mellképét és azt az „Ifjúsági Otthon“ nagy termébe helyezte el. E kép leleplezési ünnepélyét tartották meg f. év május hó 20-án. A községnek apraja, nagyja zsufoltságig megtöltötte a nagy termet. Darkó Lajos székelyszentmiklósi tanító vezetése mellett az ifjúsági dalkör alkalmi énekekkel nyitotta meg az ünnepélyt, Szász Károly ref. lelkész hosszabb beszédben méltatta az ünnepelt érdemeit, majd Vári Kálmán az ifjúság háláját tolmácsolta; Györke Róza az unitárius-, Marosi Eszter a református vallásu leányok nevében nyújtott át díszes csokrot, mire Szász Ferencz meghatottan mondott köszönetet az ifjúságnak és a községnek e kitüntető figyelemért. Az ünnepélyt a „Hymnus“ eléneklésével zárták be.

Tartalékosok fgyvergyakorlata. A közös hadseregnek miudama tartalékosai, akik a szerbek fészkelődésére való tekintettel a tényleges szolgálatba visszatartattak, továbbá mindazok a tartalékosok, akik Boszniában, Hercegovinában és Dalmáciában állomásozó csapatoknak magasabb létszámra való kiegészítése czéljából tényleges szolgálatra bevonattak, a tényleges szolgálatból márczius 15-ikén kelt hadügyminiszteri rendelet alapján elbocsáttattak, illetőleg a nem tényleges viszonyba visszahelyeztetettek. Az ugyancsak a fentjelzett körülményekre való tekintettel és az idézett törvény-cik alapján kivételes tényleges szolgálatra behívott, illetőleg visszatartott póttartalékosok egy részének a nem tényleges viszonyba való visszahelyezését a nevezett miniszter szintén elrendelte. A fennforgó körülmények között és különösen az állományviszonyok érdekében fentemlített póttartalékosok egy részének a tényleges szolgálatban való visszatartása egyelőre nem mellőzhető, a hadügyminiszter azonban elrendelte, hogy erre a célra első sorban az 1908-iki sorozati évfolyamba tartozó póttartalékosok vétessenek igénybe és csak ha elkerülhetetlenül szükséges, az 1907-iki évfolyamba, illetőleg az 1906-iki évfolyamba tartozó póttartalékosok. A honvédelmi miniszter most közli Udvarhelyvármegye alispánjával, hogy a magasabb létszámra való kiegészítés czéljából behívott tartalékosok további fgyvergyakorlati kötelezettségének megállapításánál a véd-törvényi utasítás II. része 37-ik 6. és 7. pontjának, a kivételes tényleges szolgálatra annak idejében visszatartott tartalékosok fgyvergyakorlati kötelezettségére vonatkozólag pedig az idézett szakasz 9-ik pontjának rendelkezései lesznek irányadók. Az 1906-iki sorozási évfolyamba tartozó és most az elidézett belügyminiszteri rendelet alapján a nem tényleges állományba visszahelyezendő póttartalékosok az ez ideig teljesített kivételes tényleges szolgálatuk fejében a folyó év folyamán reájuk háramló fgyvergyakorlatnak teljesítése alól fölmentetnek.

Az „Első Székelyföldi Háziipari Országos Szövetkezet“ évi közgyűlése Székelyudvarhelyen, június hó 22-én délelőtt 9 órától kezdődőleg lesz, a vármegyeház nagytermében, a következő tárgysorozattal: 1. Jelentés az évi működésről. 2. A központnak Parajdról Székelyudvarhelyre való áthelyezése. 3. Az Igazgatóság lemondása és új Igazgatóság választása. 4. Az alapszabály módosítása. 5. Az Igazgatóságának kellő időben bejelentett indítványok tárgyalása.

Női könyvviteli tanfolyam. A helybeli szakiskolában márczius hóban megnyílt és három hónapra terjedő női könyvviteli tanfolyam Spaller József szakiskolai tanár vezetése mellett, folyó hó 23-án zárodott be. A tanfolyamnak 26 növendéke volt. A vizsga szép sikerrel tartatott meg és ennek végén köszönetét fejezte ki Hargita Nándor igazgató a tanfolyamot vezető tanárnak és buzdító szavakat intézett a hallgatókhoz, mely után a bizonyítványok kiosztattak. Reméljük, hogy a tanfolyamon tanultakat a növendékek az életben kellően értékesíteni is fogják. A tanfolyam hallgatói felkértek Hargita Nándor szakiskolai igazgatót, hogy haszons oda a felsőbb tanhatóságnál, hogy a jövő szeptember hó elejétől, újból egy három óra terjedő könyvviteli tanfolyam továbbképzés, illetve a kettős könyvvitel ismeretének elérése czéljából, nyitassék meg. A tanfolyam szép sikere Spaller József tanár buzgalmát dicséri.

Öngyilkosság. Száva Gyula biztosítási ügynök, — kinek V-ik osztályos fia a múlt évben bal- eset következtében meghalt, — pénteken, 28-ikán, délben a ref. temetőben, fia sírján mellé lőtte magát. A boldogtalan ember kiszüvedett.

Az iparos és kereskedő tanonciz iskolában az iskolabizottság az évről-évre vizsgálatokat a következő sorrendben tartja meg: *Junius 13-án* (vasárnap) d. u. 5—6-ig az összes felekezeti vallás vizsgái lesznek a felekezeti kiküldöttek elnökei alatt; *junius 16-án* (szerdán) d. u. 3—6-ig a kereskedő tanoncizok vizsgáznak *Persian János* b. elnök elnökei alatt; *junius 17-én* (csütörtökön) d. u. 6—8-ig lesz az ipariskolai II-ik osztály vizsgálata *Nagy János* b. tag elnökei alatt; *ugyanakkor* lesz az iparisk. III-ik osztály vizsgálata *Persian János* elnökei alatt; *junius 18-án* (pénteken) d. u. 6—8-ig lesz az iparisk. előkészítő osztály vizsgálata *Soó Domokos* iparelnök elnökei alatt; *ugyanakkor* lesz az iparisk. I-ső osztály vizsgálata *Maráth József* isk. b. tag elnökei alatt. *E vizsgálatok mind az osztálytermekben folynak le. Junius 18—20-ig* lesz a tanonciz rajz-, írás- és munkakiállítás a polgári önképzőkör nagy termében; *junius 20-án* (vasárnap) d. u. 2 óra-ig iskolai záró ünnepély lesz, a mikor a jutalmak is kiosztatnak. E vizsgálatokra az érdeklődőket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja az iskolabizottság.

A m. kir. állami szakiskola célja négy éves tanfolyam alatt a tanulókat gyakorlatilag képzett, elméletileg művelt iparosokká nevelni. Rendes tanuló felvételnek a) akik legalább 2 középiskolai vagy 6 népiskolai osztályt végeztek, esetleg a tanonciziskolát 3 éven át jó sikerrel látogatták, b) akik 12 éves kort elérték és ép-, egészséges-, kifejlett testalkattal bírnak. A felvételi folyamodványhoz csatolandók: a) keresztlevél, b) iskolai bizonyítvány, c) az atya vagy gyám kötelező nyilatkozata arról, hogy a felvett ifju a szakiskola IV. évfolyamát teljesen bevégezi, d) orvosi- és újraoltási bizonyítvány. A tanítás teljesen díjmentes. Műhelybiztosítók címén 6 korona az intézet pénztárába fizetendő. Szegénysorsu de jó magaviseletű és szorgalmas tanulók, egész vagy fél ösztöndíjban részesülnek, ha szegénységüket hitelesen igazolják. Az intézettel kapcsolatosan internátus és konviktus áll fenn, amelyben a nem ösztöndíjas tanulók az idő szerint egy óra 20 K-át fizetnek. A felvételi, illetőleg ösztöndíj iránti kérvények az intézet felügyelő bizottságához címezve, legkésőbb folyó évi augusztus hó 10-ig az igazgatóságához nyújtandók be. Egyébben az iskola évi értesítője nyújt tájékoztatást, amelyet az intézet igazgatósága készséggel küld meg a kívánatra az érdeklődőknek.

Orbán. Az utolsó fagyos szent napja kedden, május 25-én volt. Ugyanazé az Orbáné, aki a népies mondás szerint „fagyot hoz az orrán“. Ez legkritikáiban szokott kárt okozni a magyarnak, de ha egyszer szája magát, akkor annak van is látszatja. Többet pusztít, mint amennyire a többi három együtt képes. Az idő, úgy látszik, meg is volt Orbánnak ez a szándéka. A hőmérséklet egyszerre nagyon lehült. Nyilvánvalólag katasztrófa is lett volna belőle, ha féltős és szeles idő nem szelidítette volna meg Orbán haragját. Így azonban szétoszlott esőben, szelben, menydörgésben, zivatarban. Kár nélkül így sem mult el. Az ország különböző részeiben zivatarokról és felhőszakadásokról emlékeznek meg. Szóval csak a keddi napot kellett kiállani a gazdának és akkor jó termés lesz. Föltéve, hogy: 1. Nem lesz jégverés. 2. Nem lesz rozsda. 3. Nem lesz kőd. 4. Nem lesz mézharmat. 5. Nem lesz fereg. 6. Nem lesz tulságos sok víz. 7. Nem lesz hirtelen meleg. 8. Nem szorul meg a szem. És nem lesz sok más mindenféle, ami Orbán közreműködése nélkül is elronthatja a gazdák tűrhető jókedvét.

A növedékmarha mézarszékéről. A földművelésügyi miniszter a következő leiratot intézte Udvarhelyvármegye törvényhatóságához. Több oldalról azon kérdéssel járultak elem, vajjon a növedékmarhahus mézarszékben növedékmarha- és bivalyhuson kívül szabad-e juh-, kecske- és sertéshúst árusítani. Erre nézve az országos állategészségügyi tanács véleményének meghallgatása mellett felvilágosításul és jövőben való alkalmazkodás céljából az alábbiakat közlöm. A husvizsgálat tárgyában kiadott 54300—908. számú rendelet 98. §-ának rendelkezései értelmében a két hónapos kort, illetőleg a 97. §-szerint kivételesen a hat hónapos kort meghaladó, de a teljes fejlettséget még el nem ért szarvasmarha husát csak mint növedékhus árusítható oly mézarszékben, ahol ezzel együtt még csak bivalyhus mérhető ki. A növedék hus kimerését korlátozó ezen rendelkezés kettős célt szolgál. Megóvni kívánja ugyanis egyfelől a fogyasztó közönség jogos érdekeit, nehogy nagy marhahusként csekélyebb táplálási értékű növedékhus vásároljon, másfelől pedig közgazdasági érdekeket van hivatva előmozdítani az által, hogy a növedék marhahusnak valódi értékét meghaladó árban, nevezetesen borju vagy marhahus árában való kimerését megakadályozzák, a növedékmarha okszerűtlen pusztítását megátolják. Mivel azonban a fogyasztó közönség, valamint a közgazdaság érdekeit a növedékmarhahus forgalmának a rendelet 98. §-ában megállapított szabályozása helyett a növedékhus kimerésének olyan megszorítása is kielégítően biztosítja, ha ilyen hussal együtt csak a borju és a marhahus kimerését tilalmazzatik, nincs semmi akadály annak, hogy a növedékmarhahus és bivalyhusal együtt a juh és kecskehus is ki-

méressék, abban az esetben pedig ha a hus iparos a szuró ipar gyakorlására is jogosított, a sertéshus kimerése is megengedtesse. A növedékmarhahus szék jellegének kellő biztosítása érdekében azonban szükséges, hogy ilyen esetekben a mézarszékben kívül alkalmazni szokott és az egyes husfélések feltüntetésére szolgáló táblák elsősorban a „növedékmarhahus“ illetőleg „bivalyhus“ felírást viseljék és hogy ezen betűi a többi husfélések neveit jelző betűknél felényivel nagyobbak legyenek.

Állati betegségek. Sertésvész fellépett szorványosan Székelykeresztúr és Homoródalmás községekben. Lépfene szorványosan fellépett Bibarczfalva község szarvasmarha állományában.

IPAR ÉS KÖZGAZDASÁG.

Az iparosképzés.

— Az ipartörvény reformjához. —

Székelyudvarhely, május 15.

A régi czéhkorszakban az volt az általános felfogás, hogy „mester csak az lehet, aki valamit kitalál; segéd csak az, aki valamit tud; inas lehet mindenki.“

Jelenlegi ipartörvényünk csak ezt az utolsó tételt vette át, mert a tanoncizfelvételt semmiféle előképzettséghez nem kötötte, s így hűségesen ápolta azt a ferde, lealázó nézetet, hogy minden nebuló, aki másra egyáltalán nem való, iparostanonciznak még mindig jó. Ellenben a czéhkorszak előbbi két igen helyes tételét ipartörvényünk át nem vette, mert ha a szerződéses tanoncizidő lejár, tekintet nélkül arra, hogy a tanonciz ért-e a szakmához, vagy nem, az ipartestületnek kötelessége őt segéddé avatni. Későbbi miniszteri rendelet kötelezi ugyan a képesítéshez kötött iparágak tanoncizait az ipariskolai látogatására, e látogatást azonban annyira betű szerinti értelmében vették, hogy a felszabadításhoz nem kívántak mást, mint egyszerű bizonyítást annak, hogy a tanonciz az ipariskola néhány előadásán tényleg jelen volt. Ha ez a bizonyítvány arról tanuszkodik is, hogy a tanonciz a szakmában teljesen járatan, ez a felszabadítás akadályát nem képezheti.

Nem vette át ipartörvényünk a czéhkorszak első helyes tételét, vagyis azt sem, hogy mester csak az lehet, aki valamit önállóan produkálni tud. Ellenkezéleg, a szabad ipar helytelen értelmezésével ezt a tételt oda módosította, hogy „mester lehet mindenki“. Ha a segédi minőségben eltöltött három esztendő lefolyását igazolja valaki akár tud valamit, akár nem, a mesterek sorába lép. Sőt akárki, aki szerszámot soha nem is látott, mesterré lehet, ha műhelyében legalább három éven át dolgozó iparossegéddé üzletvezetőként alkalmaz. És minthogy ipartörvényünk a tanonciztartási jogot sem szabályozza, képzhetők, hogy az ilyen nem képesített iparos műhelyéből milyen gyakorlati szaktudással kerültek ki az iparos tanoncizok?

Ez a visszás állapot meg is termette szomorú gyümölcsét, melynek keserű ízét egyaránt érzi gyáriparunk és kisiparunk. Elegendő számú szakképzett magyar munkás hiányában gyáriparunk kénytelen volt idegen, jobbára cseh, morva és német munkásokat importálni, akik azután — a magyar hazafias érzélem teljesen hiányozván belőlük — nálunk is meghonosították a hazai iparviszonyokra egyáltalán nem alkalmazható nemzetközi szocializmus elveit. E munkájuk annyival könnyebb volt, mert ipartörvényünk a hazai munkásság intelligenciáját és szakképzettségét elhanyagolva, a nemzetközi ábrándok, a szaktudás hiánya folytán beállott anyagi nyomor miatt elégedetlen lelkekben nagy fogékony-ságra találtak.

De megsínylette ipartörvényünk eme ferdéségeit kisiparunk is. Kétségtelen, hogy a kisiparnak a gyáriparral való versenyképességére a leghatásosabb eszköz az egyéni iparművészet. Az egyénenként változó ízléshez és kívánalmakhoz alkalmazkodni csak az egyéni iparművészet képes, a gyáripar, amely tömegesen termel, ezt a képességet mindig nélkülözi. A kisipar azonban ezt a fölényt kihasználja nem tudta, mert alapos szaktudása, iparművészeti képessége nem volt. Természetes, hogy a gyáriparnak a nagy tőkében rejlő tulsulya a kisipart így hamarosan elnyomta, a kisiparosokat gyári munkásokká tette, vagy — ami még rosszabb — más pályára kergette. A vidéken ma is sajnos tapasztalható tünet, hogy miot a kisiparos egy tenyérnyi földecskéhez, vagy szőlőskerthez szükséges tőkére tesz szert, menten leteszi a szerszámot és kertészkedni vagy gazdálkodni kezd.

De legkárosabb következménye volt az iparosképzés elhanyagolásának az, hogy a magyar fogyasztó közönségül kifejlődött az a veszedelmes köztudat, hogy a magyar ipar gyámoltalanul és az ipari pálya nem biztos megélhetést nyújtó pálya. Az előbbi balvélemény Magyarországot az osztrák iparcikkkek biztos fogyasztó piacává tette, az utóbbi pedig a némileg tehetségesebb ifjakat elriasztotta az ipari pályától.

Jelenlegi kormányunk felismerte ezt a veszedelmet, és az ipartörvény novellája által, amint azt az eddigi közzétett részekből megítélhetjük, iparkodik is azt elhárítani. Az iparostanonciz fel fogadását ahhoz köti, hogy a gyermek legalább a négy elemi iskolát elvégezte legyen. Kötelezővé teszi az ipari szakiskolának nemcsak látogatását, hanem szükséges szakismeretek elsajátítását is, mert a szakiskola sikeres elvégzését a felszabadítás feltételévé teszi. Az ipartestület a novella szerint további tanoncizkodásra utasítja a szakmában nem eléggé járatos tanoncizot. A műhelyben foglalkozó segédek számára képest szabályozza a novella a tanonciztartási jogot; ezzel gátat vet a tömeges tanonciztermelésnek, ami eddig mindig a szakismeretek kellő elsajátításának rovására ment. Gondoskodik a novella a fiatal segédek és a mesterek gyakorlati továbbképzéséről, és megfelelőleg szabályozza a mesterjogot is.

Az új ipartörvény javaslat tehát az intelligens, szakképzett iparososztály nevelésének helyes, általános alapjait rakja le; mindettől azonban teljesen kielégítő üdvös eredmény csak úgy várható, ha egyidejűleg az iparoktatás szervezete és rendszere is általánosítottatik. Ma az iparoktatásügyet 41 részint állami, részint államilag segélyezett tanintézet szolgálja. Ezen tanintézetek között — eltekintve a nőipariskoláktól, — 19 ipari szakiskola, 5 kézművesiskola, 3 felső ipariskola, és 2 technológiai ipar-múzeum van. Bizony ez nagyon sajnálatos szegénység, mert a legüdvösebb az volna, ha az iparoktatás az ország egész területét behálózna. Még sajnálatosabb az, hogy bizonyos iparágaknak, — amikor pedig Magyarországon biztos találjuk van, — szakiskolájuk sincsen, vagy csak alig egy-egy. Például a bőr- és cipésziparnak egyetlen államilag segélyezett szakiskolája van, holott ez a szükséglet nyersanyagok bőségét tekintve, talán a legelőlétezőbb is. A ruházati iparnak a késmárki szövőipari szakiskolától eltekintve, valamint a papírosiparnak, az építő-, élelmezési, vegyészeti és sokszorosítóiparnak egyetlen állami szakiskolája sincs. Ily körülmények között bizony nagyon is kell tartani attól, hogy az új ipartörvénynek a szakoktatásra vonatkozó üdvös intézkedése irott malaszt marad. Az iparosképzés legfontosabb érdeke tehát első sorban az iparos-szakiskolák szaporítása, és ujaknak szervezése, mert könnyű belátni, hogy az a 7500 képzett fiatal iparos, aki évenként az összes intézetekből kikerül, az önálló magyar ipar képviselőjére annál kevésbé elegendő, mert sok nagyfontosságú iparág nem is talál bennük képzett munkásokra.

Igaz, hogy az iparoktatás újjászervezése az állami költségvetést jelentékenyen megterhelné. Ezzel azonban előbb utóbb okvetetlenül számolni kell, mert mindenki beláthatja, hogy azon 1.6 millió koronával, amit most évenként az iparoktatás ügyére fordítunk, ezt az ügyet hathatósan nem szolgáljuk. Elvégre iparunk függetlenítése a főcél, az áldozatoktól tehát vissza nem riadhatunk. Egyébiránt ezen áldozatokat jelentősen csökkenteni lehetne az iparoktatás célirányos szervezésével. Állami támogatással minden oly városban és községben működő ipartestület, ahol szakiskola sincsen, egy-egy szaktánár vezetése mellett oly gyakorlati műhelyeket rendezhetne be, ahol az iparostanoncizok a szaktanártól az iparművészet elméletét, az ipartestület kiválóbb szakképzett mestereitől pedig az alapos gyakorlati tudást sajátíthatnának el. Ezek a gyakorlati műhelyek az iparoktatás elemi osztályait képeznék és előkészítőül szolgálnának a szakiskolák tanfolyamára. Ilyen szakiskolákat a vidék minden nagyobb ipari gócpontjában létesíteni kellene és ezekben legalább a rokon iparágak részére külön gyakorlati osztályokat kellene szervezni. E szervezés aránylag csekély költségű lehetne, mert az elméleti tárgyakat és az üzleti ismereteket a fiatal iparosok közös tanfolyamokon tanulhatnák, csupán a gyakorlati ismeretek elsajátítása végett oszolnának szét a rokon iparágak szerint. Ekként az iparoktatás szervezete hálózata az ország egész területére kiterjedne, aminek igen nagy előnye volna az is, hogy a különféle iparágak között vidékenként megteremtene a kellő egyensúlyt.

E szervezet költségei annál könnyebben elviselhetők lehetnek, mert ezzel a szervezettel a továbbképzés ügyét is könnyen összekapcsolni és hathatósan szolgálni lehet. Minden szakiskola kebelében a fiatal segédek és mesterek számára továbbképző gyakorlati tanfolyamok létesíthetők, mert a tanoncizok számára iparágak szerint berendezett kurzusokat a szükséges tanerőkkel, szerszámokkal, gépekkel és egyéb felszerelésekkel úgy is el kell látni. Hogy pedig a továbbképző gyakorlati tanfolyamok okozta idő- és keresetvesztés a látogatástól vissza re tartsa a segédeket és mestereket, a gyakorlati továbbképzés bizonyos iparcikkkek előállítására révén történjék, aminek értékét a segédek és mesterek időnként megkaphatják. E cikkek értékesítése céljából a szakiskola vezetősége, valamelyik helybeli vagy fővárosi czéggel állandó öszeköttetést tarthat fenn. Állatosan remélhető, hogy az ipari gócpontokban létesített szakiskolák kebelében ekként berendezett továbbképző kurzusok sokkal kedvezőbb eredményt mutathatnak fel, mint most, amikor a tanfolyamokat évenként alig 4500 iparos látogatja.

Az iparoktatás ez a szervezete aránylag rövid idő alatt megszabadítja a magyar ipart az idegen munkásoktól és ezzel csökkenti a nemzetköziség veszedelmét, a kisiparban kifejleszti a legelőlétezőbb

iparművészetet, amivel a gyáriparral való versenyképességet fokozza; végezetül pedig hamarosan eloszlatja azt a végzetes balvéleményt hogy a magyar ipar nem életképes és az ipari pálya nem magasabb hivatás. Mindez pedig a magyar ipar fejlődésének és önállóságának nagyon lényeges feltétele, az intelligens, szakképzett iparososztály nevelése tehát elsőrendű állami feladat.

K. G.

Kiadja: Becsek D Fia könyvnyomdája.

Szám 2520—909. tlkvi.

Póthirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint dr. Viola Sándor székelykereszturi lakos végrehajthatónak — végrehajtást szenvedők elleni 190. kor. s járuléka iránti végrehajtási ügyében 1855. sz. alatt kibocsátott árverési hirdetményben a székelyudvarhelyi 1031. sz. tlkvb. A† 1., 2., 3. rendszám 198., 199., 200., 201., 202. hrsz. belsősegre együttesen 3136 K, a 7. rdsz. 2067. hrsz. kaszálóra 366 K, 13. rdsz. 1463/2. hrsz. szántóra 4 K, 14. rdsz. 3126/1. hrsz. szántóra 6 K, 15. rdsz. 2463. hrsz. szántóra 6 K, a 16. rdsz. 2749. hrsz. szántóra 6 K, a 17. rdsz. 1767. hrsz. szántóra 16 K, a 19. rdsz. 1909/2. hrsz. szántóra 94 K, a 20. rdsz. 1081/1. hrsz. kaszálóra 24 K, a 21. rdsz. 2076/1., 2077/1., 2080/1. hrsz. kaszáló és szántóra 72 korona kikiáltási árban 1909. évi június hó 17-ik napjának d. e. 9 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. t. cz. 167. §-a alapján a Székelynépbank részvénytársaság végrehajtható érdekében is 913 kor. tőkekövetelése s járuléka kielégíthetése végett megtartatni fog.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól. Székelyudvarhelyt, 1909. márczius 23-án.

Mihály, kir. törvényszéki egyes bíró.

Védjegy: „Horgony“

Aliniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszere, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szereknek bizonyult közvéleménynek, oszónál és meghűléseknek, bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerterára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5. nent

Mindenütt szétkelt.

Szám 1855—909. tlkv.

Árverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint dr. Viola Sándor ügyvéd székelykereszturi lakos végrehajthatónak 190 kor. tőkekövetelés s ennek 1908. évi augusztus hó 12. napjától járó 6% kamatai, 624 K óvásdíj, 1/3% váltódíj, 24 K perbeli jelen kérésért 20 K 30 fillérben megállapított, valamint a még felmerülhető költségek kielégíthetése végett a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a székelyudvarhelyi 1031. sz. tlkvb. A† 1., 2., 3. rendszám 198., 199., 200., 201., 202. hrsz. belsősegre együttesen 3136 K, a 7. rdsz. 2067. hrsz. kaszálóra 366 K, 13. rdsz. 1463/2. hrsz. szántóra 4 K, 14. rdsz. 3126/1. hrsz. szántóra 6 K, 15. rdsz. 2463. hrsz. szántóra 6 K, a 16. rdsz. 2749. hrsz. szántóra 6 K, a 17. rdsz. 1767. hrsz. szántóra, a 18. rdsz. 2076/2/1., 2977/2/1., 2080/2/1., 2081/2/1. hrsz. kaszálóra 124 K, a 19. rdsz. 1909/2. hrsz. szántóra 94 K, a 20. rdsz. 2081/1. hrsz. kaszálóra 24 K, a 21. rdsz. 2076/1., 2077/1., 2080/1. hrsz. kaszáló és szántóra 72 K, a székelyudvarhelyi 168. sz. tlkvb. A† 3. rdsz. 1702. hrsz. ingatlanból megillető 1/56 rész jutalékra 620 K, a 4. rdsz. 2364/3. hrsz. ingatlanból megillető 1/56 rész jutalékra 230 korona becsárban, mint ezennel megállapított kikiáltási árban a székelyudvarhelyi 1331. sz. tlkvb. C 9. sor-

szám alatti haszonélvezeti jog, a 168. sz. tlkvb. C 7. sorszám alatti haszonélvezeti jog fenntartásával 1909. évi június hó 17-ik napjának d. e. 9 órakor a telekkönyvi hatóság árverelő szobájában megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek mellett el fog adatni.

1. Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezébe letenni.

2. Az 1908. évi XLI. t. cz. 26. §-a értelmében a házbér adó alá eső ingatlan az árverési hirdetményben megállapított kikiáltási ár felénél, egyéb ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron az árverésen el nem adható. Ha a kikiáltási ár fokozatos leszálítása következtében a legalacsonyabb árt elérő ígértet nem tétetik, a kiküldött az árverést felfüggeszti. Az aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígértet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szeriát megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségnek eleget nem tett, ígéréte figyelmen kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell, részt nem vehet. Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígértet, előbb azonban más is árverelt, az által illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet ígérő által megvettnek kell kijelenteni.

Ezen árverésen a fenti sz. tlkvb. feljegyeztenet, ezen kir. telekkönyvi hatóság hirdetményi táblájára kifüggeszteni, valamint közhírré tétel végett Székelyudvarhely város tanácsának, Székelybetlenfalva, Kadicsfalva, Fenyéd, Felsőboldogfalva, Hodgya, Farkaslaka, Farczád község előljáróságának és a székelyudvarhelyi járási szolgabírói hivatalnak megküldeni rendeltetik.

Miről a felek értesítetnek.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhelyt, 1909. február 18-án.

Mihály, kir. törvényszéki egyes bíró.

Faeladási hirdetmény.

Erked község előljárósága közhírré teszi, hogy Erked községnek az erkedi vasuti állomástól mintegy 3 klm. távolságra lévő erdejében a község által vágatott 1000, azaz egyezer méter öl elsőrendű bükk tűzifa ölenkénti 10 K 50 fill. kikiáltási ár mellett Erked község házában 1909. évi június hó 14-én d. e. 10 órakor zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Árverezni szándékozók kötelesek 2000 azaz kettőezer koronát készpénzben az árverés megkezdése előtt árverést vezető kezébe lefizetni.

Árverési feltételek Erked község házában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Erked, 1909. május 25-én.

Molnár János,
jegyző.Schenker János,
bíró.

Bérbeadó villa.

Homoród-fürdőn egy szép 4 szobás villa teljes berendezéssel, konyhával, mely szintén teljesen felszerelve van, június 1-től a nyári szezonra kiadó. Értekezhetni — Bethlen-utca 14. szám.

Szám 833—909.

Árverési hirdetmény.

Bordos község előljárósága által közhírré tétetik, hogy a tulajdonát képező korcsma házat hat egymásután következő évre folyó év június hó 11-én d. e. 10 órakor a körjegyzői irodában nyilvános árverésen haszonbérbe adja.

Kikiáltási ár évi 600 kor., mely összegnek 10%-a bánatpénzképp az árverést vezető kezébe leteendő.

Az árverési feltételek Bordoson a körjegyzői irodában megtekinthetők.

Bordos, 1909. május 24-én.

Bálint Mihály,
körjegyző.Dávid András,
k. biró.

Szám 2725—909.

Árverési hirdetmény.

Székelyudvarhely város tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező és a Bem-utca 16. (Lázár Gábor-féle) és 17. (Minder Jenő-féle) ház szám alatt levő felépítvények a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett külön-külön épületenként nyilvános árverésen 1909. évi június hó 14-én d. e. 9 órakor a helyszínén el fognak adatni.

A részletes árverési feltételek alulírottanál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székelyudvarhely, 1909. május 12-én.

Gothárd János,
polgármester.

Eladó villa.

Szováta - fürdőn a főtéren, közvetlen a Medvető mellett egy csinosan berendezett modern villa eladó. — Értekezhetni BACH EDÉNÉL Marosvásárhelyen, Kör-utca 2. szám.

Szám 2069—1909 ki.

Homoródi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye oklándi járáshoz tartozó, lemondás folytán megüresedett, Homoródszentlászló, Ábránfalva, Sándortelke és Miklósfalva községekből álló Homoródszentlászlói körjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §, illetve az 1900. évi XX. t. cz. 3. § ában előirt képesítésüket, valamint eddigi alkalmazásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi június hó 17-ig** d. u. 4 óráig annál is inkább adják be, mert az elkészen beadott pályázatokat nem fogom figyelembe venni.

Javadalmazás: 1. Körjegyzői fizetés 1600 korona.

2. Természetbeni lakás értéke: 200 korona.

3. Körjegyzői irodai átalány, a négy község állami egyenes adója aránybani felosztással: 150 korona.

4. Körjegyzői uti átalánya: 164 korona.

5. Ábránfalva községtől községi nyomtatványokra 25 korona.

Összesen 2139 korona.

Okland, 1909. május 26-án.

Szabady Tivadar, főszolgabíró.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLAND CEMENTET ajánl olesó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR cégénél

Legolcsóbb butor bevásárlási forrás!
Székely és Réti butorgyára
 Marosvásárhely, Fötér 47. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy butorüzletünket, mely Erdély leg-szebb látványossága, egy nagyobb szabású asztalos műhellyel bővítettük ki és elvállalunk **háló, ebédlő, szalon, uriszoba, szálloda és fürdő** berendezések készítését a legjutányosabb árak mellett Oriási választék: **vas-, és rézbutorokban, szőnyeg, függöny, ág- és asztalterítőkben. Gyermek- kocsik és gyermekszékekben.**

Saját kárpitos műhelyünkben elvállaljuk a legfinomabb kárpitos munkák elkészítését és különösen angol bőrmunkáinkra hívjuk fel a n. é. közönség figyelmét.

Angol bőrgarnitúrák 300 kor. kezdve. Elvállalunk menyasszonyi kelegyék szállítását és készséggel mutatjuk be gazdag mintagyűjteményünket. — Meghívásra minden vételkötélezzett-ég nélkül személyesen oda utazunk a rendelmény felvétele végett. — Kérjük a n. é. közönség szives támogatását és vagyunk kiváló tisztelettel

Székely és Réti, butorgyárosok.
 9-30

Minden nap físs székely juhturó
 Kapható: Barkóczy Ignácznál, Vár-u. 42. sz. a.
 Kilonként 72 krajczár.

Éladó 2 drb. eredeti szimenthali vemhes tehenem. Lina I. 4 éves, ára 240 frt. ellik julius végén, megfelelő táplálás és jó gondozás mellett napi 10-12 liter 45% zsirtartalmu tejért szavatolok. Lina II. 20 hónapos, (borja a Lina I-nek) ára 200 frt. november hóban fog leelleni. Mindkét állat erős csontu, nagy termetű és formás-szép fejlődésű. Megtekinthető **Czirnes Bálint** gazdasági szaktanárnál Székelykeresztúron.

UGRON GÁBOR lapvezér.
MAGYAR NEMZET
 a legolcsóbb, függetlenségi 48-as napilap.

Czikkeit írják: Ugron Gábor, Ábrányi Emil
 Dr. Halász Lajos országgyűlési képviselő.
 Szerkeszti: Lándor Tivadar.

Előfizetési ár:
 Egy évre 16 K | Negyedévre 4 K
 Félévre 8 „ | Egy hóra 1-40 „
Egy szám ára 2 krajczár.

Megrendelhető: Budapest, VII., Miksa-utca 8.
 minden postahivatalnál és lapelárusítónál.

Óvakodjunk utáztatoktól!
Hölgyek részére nélkülözhetetlen.
A legjobb szépitőszér a Földes-féle Margit-crème

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pata tanást, bőrtakát (Mitesser) és minden más bőrbaj Kisimítja a ráncokat és az arczot fehérre, simává varázsolja, üdít és fiatalít.

Ára: kis tégely 1, nagy 2 K.
 Kiváló toilet cikkék: Margit-hőgypor (3 színben) 120 Kor. Margit-szappan 70 fil. Margit-fogpép 1 K. Margit-arczvíz Kor.

Kapható Székelyudvarhelyen:
SOLYMOSSY JÁNOS és KONCZ ÁRMIN
 Széke lykeresztúron **BAUMGARTNER KÁROLY** gyógyszerárában.

Páratlan és csodás hatásu

Sörivó Közönség figyelmébe!
 A jó hírnévben álló Kőbányai Első Magyar Részvény Sörfözde egy új minőségű sört főz

„Tavaszi Részvény Sör“
 név alatt, amely az összes külföldi sörök minőségével versenyez. Ezen sörnek a helybeli piacon poharankénti kimérese **kizárólagosan** nálam van vásár- és ünneppapokon. — Kiváló tisztelettel

Sükösd Mikós, vendéglős.

Szives tudomásul.
Balázs Mihály és Balázs Károly butorraktára Székelyudvarhelytt.

A nagyérdemű közönség becses tudomására hozzuk, hogy **uj butorraktárunkat** a mai kor igényeinek megfelelően dusan berendeztük. Raktárunkban nagyválaszték van modern világos, faragott, szeccsis és közönséges, háló, ebédlő, iroda és szalonberendezésekben

Különösen felhívjuk a t. közönség figyelmét arra is, hogy kiváló szaktudással készitünk mindenemű karpitosmunkát, használt diványok és garnitúrák ujra kárpitozását. — Kaphatók külön is íróasztalok, szekrények, mosdók és bármely szükséges butorok, bőrszékek, többféle hajlitott székek, hintaszékek, diványok és minden e szakba vágó cikkek és esztergályos árúk. A nem nálunk készült butorokat elsőrangú gyáraktól és hírneves termelőkötől szerezzük be, mi lehetővé teszi, hogy minden nálunk vásárolt bu'orért egy évi felelősséget vállalunk, mely oly garancia, mit egy butorkereskedő sem tesz

Kérjük a n. é. közönséget, hogy butoreszkéségletének beszerzése előtt raktárunkat saját érdekében megtekinteni el ne mulassa.

Hivatásunknak székely becsülettel óhajtunk eleget tenni. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Balázs Mihály és Balázs Károly butorraktárosok

BOHN nagykikindai cserepe

Legjobb minőségű fedélcserép legolcsóbb árak mellett.
 Tessék árjegyzéket kérni. Képviselek kerestetnek.

BOHN téglagyár Nagyikinda

Szab. Bohn-féle termész. vörös fedélcserép

Mosást, Vasalást, fehérneművarrást elvállal Özv. Drendi Danielné
 Szentimre u 44

Sirolin
 Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdöbetegegek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza
 ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlja.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor **„Roche“ eredeti csomagolást.**

„Roche“
 Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárában. — Ára tvegenként 4.— korona.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz forgalmi és kiviteli részvénytársaság
 Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalmba.

Egy liter víz ára palaczkcsere mellett:

Borszéki Boltizsár, idült gyomorhaj ellen	Borhegyi, hughajtó	Horgász, étvágygerjesztő
Borszéki Fokut, köszvény ellen	Boholti, üdítő víz	Kászónfokut (Saluteris) jód és lithem tartalmu
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen	Előpataki, sárgaság ellen	Répáti, égvényes ásványviz
Bodoki Matild, alkális savanyuviz	Felsőrákosi Mária, légsóhurut ellen	Székely-Selters, idült gyomorhajok ellen
Baross, vesehaj ellen	Hargitaligeti, üdítő ital	Sztojka, czukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a természetes ásványviz gyógyhatása és kellemes hatása össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel

Magyar ásványvizekkel a külföld majdnem összes vizei pótolhatók.

Kapható mindenütt!